

Sınırlar Çizilmeden Değiştiğinde

Ortadoğu'da yeni haritalar, sahadaki gerçeklikler değiştiğinde çizilmeye başlar; Suriye'nin güneyindeki sahneyi münferit askeri sızmalardan çok daha tehlikeli kılan da tam olarak budur.

Beşar Esad'ın Aralık 2024'te devrilmesinden bu yana, Suriye'nin Yahudi varlığı ile olan sınırları artık onlarca yıldır yerleşmiş olan kurallar çerçevesinde yönetilmiyor. Zira Yahudi varlığı tampon bölgeye girmiş; ardından hareketleri, Yermük Havzası ile Dera'nın batı kırsalına kadar uzanmasından önce Kuneytra'daki mevzilere, köylere ve bölgelere kadar yayılmıştı.

Saldırı ve gözaltı operasyonlarının, barikatların kurulmasının ve bombardımanların tekrarlanmasıyla birlikte, bizzat askeri olayın ötesine geçen şu soru öne çıkmaktadır: Yahudi varlığı Suriye'nin güneyinde yeni bir güvenlik bölgesi mi kuruyor, yoksa kademeli olarak geri dönüşü zor olan coğrafi ve siyasi bir gerçeklik mi tesis ediyor?

1974 Kuvvetlerin Ayrıştırılması Anlaşması, BM güçlerinin denetlediği bir ayırma bölgesiyle birlikte, onlarca yıl boyunca Suriye'nin Yahudi varlığı ile olan sınırlarını yöneten çerçeveyi oluşturuyordu. Ancak Esad Ailesi rejiminin yıkılışı büyük bir askeri ve güvenlik boşluğu meydana getirdi.

Yahudi varlığı açısından karşı taraf, artık geçen on yıllar boyunca tanıdığı Suriye devleti değil; aksine güvenlik, askeri ve siyasi hatları henüz netleşmemiş yeni bir Suriye gerçekliğidir. Nitekim buna cevabı gecikmedi; zira Yahudi güçleri ayırma bölgesinin içine doğru ilerleyerek askeri mevziler kurdu, ardından da Kuneytra ile Dera'nın bazı bölgelerinde bir dizi harekâta başladı. Birleşmiş Milletler bu hareketlerin 1974 anlaşmasının düzenlemelerine aykırı olduğunu belirterek anlaşmaya ve Suriye'nin egemenliğine saygı gösterilmesi çağrısında bulundu. Ancak Yahudi varlığı meseleye farklı bir açıdan bakıyor: yani sınır güvenliği ve Golan yakınlarında yeni bir askeri tehdidin ortaya çıkmasının önlenmesi açısından bakıyor.

İşte sorun da burada başlıyor; Nitekim Kuneytra sıradan bir sınır vilayeti değildir; aksine Golan coğrafyasının bir parçasıdır; bu nedenle askeri statüsündeki herhangi bir değişiklik, yüzölçümünün ötesinde bir hassasiyet taşımaktadır. Ancak 2024'ten bu yana dikkat çeken gelişme, Yahudilerin faaliyetlerinin artık ayırma hattının kendi taraflarını korumakla sınırlı kalmamasıdır. Nitekim Yahudi varlığının Suriye toprakları içinde askeri mevzileri ve hareketleri ortaya çıkmış; Kuneytra'nın farklı bölgelerinde teftiş, gözaltı ve barikatlar kurma operasyonları tekrarlanmıştır. Nitekim Eylül 2026'da bu hareketlilik, Suriye'nin güneyindeki operasyonlar ve bombardımanla eş zamanlı olarak Kuneytra'nın orta kırsalında bir barikat kurulması da dahil olmak üzere devam etmiştir.

İşte burada Dera denkleme dahil oluyor; Yahudilerin Yermuk Havzası yönünde ilerlemesi ve Cemle ile Ma'ariya gibi beldelere ve bu ikisinin çevre bölgelerine yönelik askerî sızmaları, bu bölgelerin boyutunun çok ötesinde

stratejik bir anlam taşımaktadır. Dolayısıyla Kuneytra'dan Dera'nın batısına geçiş, Yahudilerin faaliyetinin daha geniş bir coğrafya alanına doğru hareket ettiği anlamına gelmektedir.

Eylül ayında, Suriye'nin güneyindeki sızma operasyonlarının devam etmesiyle eş zamanlı olarak Yermük Havzası'ndaki bazı bölgeler Yahudi güçlerinin bombardımanına maruz kalmıştır. İşte burada dikkate değer bir harita ortaya çıkmaktadır: Cebel eş-Şeyh (Hermon Dağı) – Kuneytra – Yermük Havzası – Dera'nın batısı. Bunun bir ilhak haritası olması zorunda değildir; ancak bu, bir güvenlik derinliği haritası olabilir. İki terim arasında büyük bir fark vardır; zira ilhak, hukuki ve siyasi olarak ilan edilmiş bir kararken, güvenlik derinliği ise geçici olarak başlayıp ardından bir müzakere zeminine dönüşebilen askeri bir gerçekliktir.

Müzakere öncesi toprak stratejisi: Uzayan çatışmalarda devletler, tutumlarını belirlemek için her zaman müzakerelerin sonuçlanmasını beklemeyiz. Bazen bunun tam tersi de gerçekleşebilir: Yani askeri güç önce sahadaki dengeleri değiştirebilir, ardından müzakereler bu yeni noktadan başlayabilir; işte devam eden askerî sızmaları, boyutlarından çok daha önemli kılan da tam olarak budur. Nitekim askeri bir güç bir bölgeye girip ardından çekilirse, o zaman operasyon sınırlı olarak kabul edilebilir. Ancak bir güç bölgeye girer, orada bir mevzi kurar, sonra tekrar geri dönüp bir barikat inşa eder, yeni bir hareket alanı dayatır ve bölge sakinleri ile çiftçiler bu varlığı kabullenerek yaşamak zorunda kalırsa; o zaman durum bir "operasyon" olmaktan çıkıp bir "gerçekliğe" dönüşmeye başlar. Bu yeni gerçeklik ise daha sonra müzakerelerin konusu haline gelir!

İşte "toprak kemirme" (toprak gaspı) felsefesinin siyasi anlamı burada yatmaktadır: Amaç her zaman toprağı tek seferde yutmak değildir; bazen o toprağı erişim, onun üzerinde kontrol sağlama ve onu yönetme koşullarını kademeli olarak değiştirmek de yeterli olur.

Varlık bir boşlukta hareket etmemektedir; bu nedenle sahneyi şu soruya indirgemek: "Varlık kaç köye girdi?" bir yanıltma olabilir. Daha derin mesele şudur: Suriye'nin güneyindeki güvenlik kurallarını kim belirleyecek? Nitekim Suriye güçlerinin sınıra ne kadar yaklaşabileceğini, askeri mevzilerin nerede kurulabileceğini, tarım arazilerine kimlerin erişebileceğini ve kuvvetler ile bölge sakinlerinin nasıl hareket edeceğini belirleyen taraf varlık haline gelirse, o zaman sınırlı bir alan üzerindeki kontrolden çok daha fazlasını elde etmiş olacaktır.

Ancak sahadaki gerçekliklerin etkili bir siyasi, diplomatik ve güvenlik yanıtı olmaksızın birikmesine terk edilmesi de kendi risklerini barındırmaktadır. Bu nedenle bizzat zaman da çatışmanın bir unsuru haline gelmiştir.

Belki de en tehlikeli senaryo, varlığın yarın Dera'nın bazı kısımlarını ilhak ettiğini açıklaması olmayabilir; zira resmi ilhak net bir siyasi ve hukuki yüzleşme oluşturacaktır. Daha karmaşık olan senaryo ise; burada bir sızma, şurada bir mevzi, bir bölgede bir kontrol noktası, başka bir yerde askeri bölge ve halkın bazı arazilere erişiminin engellenmesi gibi mevcut durumun olduğu gibi devam

etmesidir. Ardından geçici güvenlik düzenlemeleri, sonra bu düzenlemelerin uzatılması ve nihayetinde yeni mevzilerden çekilmenin daha büyük bir pazarlığın parçası haline gelecek olan müzakereler.

Orta Doğu'da çoğu zaman bu, yeni haritanın ortaya çıkmasından önceki bir aşamadır. Bu nedenle bugün Suriye'nin güneyinde yaşanan mücadele sadece sahadaki bir mücadele değildir; aynı zamanda güvenliği tanımlama hakkının kime ait olduğu ve geleceğin kurallarının çizilmesi hakkının kime ait olduğu üzerindeki bir mücadeledir.

Nitekim Suriye bir çatışma ülkesidir; toprağı da halkı da kanla ve bu gaspçı varlığa duyulan nefretle harmanlanmıştır; evlatları ise vicdanlarında Beytül Makdis'i özgürleştirme, Allah'ın dinine geri dönme ve O'nun şeriatını kendi topraklarında uygulama hedefini taşımaktadır. Dolayısıyla bu gaspçı varlık ne kadar sızıp ne kadar toprak kemirirse kemirsin ve hükümet de sanki hiç görmüyor ve işitmiyormuş gibi ne kadar göz yumup tavizler yolunda ilerlerse ilerlesin; o öfke günü mutlaka gelecektir; yani yığınların harekete geçeceği, önlerinde duranlardan korkmayacağı ve Beytül-Makdis'e ulaşana kadar toprağı karış karış tarayıp orayı, Allah'ın izniyle gelecek olan izzetli devletin başlangıç noktası ilan edeceği o gün elbet gelecektir.

Ey onun yiğit adamları! Yollarını Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in yolu kılanlarla birlikte yürümekte acele edin; onlar ki kopmayan sağlam bir kulpa sarılmışlar ve Allah'a tevekkül etmişlerdir ve Allah, Allah'ın izniyle onların yardımcısıdır.

Allahu Teala şöyle buyurmuştur: **وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا** “**Kim Allah'a güvenirse O, ona yeter. Şüphesiz Allah, emrini yerine getirendir. Allah her şey için bir ölçü koymuştur.**” [Talak 3]

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan

Nebil Abdulkerim